

Třídící znak							
1	0	1	0	3	5	1	0

OPATŘENÍ
ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY
Č. 1 ZE DNE 8. ZÁŘÍ 2003

**K VNITŘNÍMU ŘÍDICÍMU A KONTROLNÍMU SYSTÉMU BANKY
PRO OBLAST PŘEDCHÁZENÍ LEGALIZACE VÝNOSŮ Z TRESTNÉ
ČINNOSTI**

Česká národní banka podle § 12 odst. 1 a § 15 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění zákona č. 126/2002 Sb., a podle § 24 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění zákona č. 127/2002 Sb., stanoví:

§ 1 Úvodní ustanovení

- (1) Toto opatření stanoví požadavky, které banky plní s cílem minimalizovat rizika, jež pro ně vyplývají z možného zneužití banky k legalizaci výnosů z trestné činnosti¹⁾ (dále jen „legalizace výnosů“) a z nesplnění požadavků stanovených zvláštními právními předpisy²⁾.
- (2) Banka má vnitřní řídicí a kontrolní systém, jehož součástí je systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření k předcházení legalizace výnosů³⁾ (dále jen „systém vnitřních zásad“) a zásady „Poznej svého klienta“ obsažené v § 3 až 8 tohoto opatření, a který umožní dosažení účelu tohoto opatření.
- (3) Požadavky stanovené tímto opatřením banka naplňuje s ohledem na svou velikost a způsob řízení, typ, povahu a složitost činností, které vykonává.
- (4) Tímto opatřením se řídí i pobočky zahraničních bank.

§ 2 Definice pojmů

Pro účely tohoto opatření se rozumí:

- a) klientem taková osoba,
  1. které banka poskytuje své služby na smluvním základě, nebo
  2. která s bankou jedná o uzavření smlouvy o poskytování bankovních služeb, nebo
  3. jejímž jménem anebo na jejíž účet jedná osoba, které banka poskytuje své služby na smluvním základě, nebo
  4. jejímž jménem anebo na jejíž účet jedná osoba, která jedná s bankou o uzavření smlouvy o poskytování bankovních služeb, nebo
  5. která je oprávněna k nakládání s prostředky na účtu osoby, která má s bankou uzavřenou smlouvu o poskytování bankovních služeb;
- b) vlastníkem klienta – podnikatele taková osoba, která je jeho většinovým společníkem, nebo která v něm disponuje většinou hlasovacích práv nebo osoba, která je z titulu

¹⁾ § 1 odst. 1 zákona č. 61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a o změně a doplnění souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 15/1998 Sb., zákona č. 159/2000Sb. a zákona č. 239/2001 Sb.

²⁾ Např.: zákon č. 98/2000 Sb., o provádění mezinárodních sankcí k udržování mezinárodního míru a bezpečnosti,

zákon č. 48/2000 Sb., o opatřeních ve vztahu k afghánskému hnutí Talibán,

nařízení vlády č. 164/2000 Sb., o opatřeních ve vztahu k afghánskému hnutí Talibán,

nařízení vlády č. 327/2001 Sb., o dalších opatřeních ve vztahu k afghánskému hnutí Talibán,

³⁾ § 9 zákona č. 61/1996 Sb.

uzavřené ovládací smlouvy ve vztahu ke klientovi osobou řídící, případně je osobou ovládající klienta z jiného titulu (§ 66a obchodního zákoníku),

- c) neprůhlednou vlastnickou strukturou stav, kdy:
1. z výpisu z obchodního rejstříku nebo
  2. z výpisu z obchodního rejstříku nebo jiné obdobné evidence země sídla zahraniční osoby, která není zapsána do obchodního rejstříku v České republice, a není-li v zemi sídla této zahraniční osoby taková evidence, pak z úředně ověřené společenské smlouvy nebo jiné listiny, kterou byla zahraniční osoba založena, a která obsahuje všechny její změny,
- nelze zjistit, kdo je společníkem klienta; o neprůhlednou vlastnickou strukturu nejde, pokud jsou akcie klienta registrované podle zvláštního zákona⁴⁾ nebo pokud jde o zahraniční akciovou společnost, jejíž akcie jsou přijaty k obchodování na veřejných trzích,
- d) zakladatelem klienta – nepodnikatele taková osoba, která je zřizovatelem nadace podle zvláštního zákona⁵⁾, nebo která je zakladatelem obecně prospěšné společnosti podle zvláštního zákona⁶⁾,
- e) nejasným původem finančních prostředků klienta stav, kdy klient na žádost banky prokazatelně nedoloží původ finančních prostředků,
- f) zemí původu stát, jehož je fyzická osoba státním příslušníkem, stát, v němž je fyzická osoba přihlášená k dlouhodobému nebo trvalému pobytu, a stát, v němž má právnická osoba své sídlo, pobočku nebo provozovnu,
- g) rizikovým faktorem klienta zejména:
1. země původu klienta, země původu vlastníka klienta - podnikatele, země původu zakladatele klienta – nepodnikatele, je-li tato země uvedena na seznamu zemí, v nichž nejsou dostatečným způsobem uplatňována opatření proti legalizaci výnosů, který je vydáván Financial Action Task Force (dále jen „FATF“), nebo na seznamu zemí, které banka na základě svého hodnocení považuje za rizikové (například tzv. „daňové ráje“),
  2. země původu osoby, s níž klient provádí obchod, je-li tato země uvedena na seznamu zemí, v nichž nejsou dostatečným způsobem uplatňována opatření proti legalizaci výnosů, který je vydáván FATF nebo na seznamu zemí, které banka na základě svého hodnocení považuje za rizikové (například tzv. „daňové ráje“),
  3. uvedení klienta, zakladatele klienta – nepodnikatele, vlastníka klienta - podnikatele, nebo osoby, s níž klient provádí obchod, na seznamu osob a hnutí, vůči nimž jsou uplatňována sankční opatření v souladu se zvláštními právními předpisy²⁾,
  4. neprůhledná vlastnická struktura klienta – právnické osoby,
  5. neprůhledná vlastnická struktura zakladatele klienta – nepodnikatele,
  6. nejasný původ finančních prostředků klienta,
  7. skutečnosti vzbuzující podezření, že klient nejedná na svůj účet nebo že zastírá, že plní pokyn třetí osoby,
  8. neobvyklý způsob provedení obchodu, zejména s ohledem na typ klienta, předmět, výši a způsob vypořádání obchodu, účel zřízení účtu a předmět činnosti klienta, je-li podnikatelem,
  9. skutečnost vzbuzující podezření, že klient provádí podezřelý obchod⁷⁾;

⁴⁾ § 71 a násl. zákona č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁾ zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁾ zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

- h) rizikovým klientem klient banky, u něhož je zjištěn rizikový faktor; skutečnost, že klient je rizikovým klientem banky nemusí nutně znamenat, že je pro banku nepřijatelný z hlediska její politiky přijatelnosti klienta,
- i) podezřelým obchodem podezřelý obchod podle zvláštního zákona⁷⁾,
- j) pověřeným zaměstnancem zaměstnanec banky určený podle zvláštního zákona⁸⁾ k zajišťování průběžného styku a výměně informací s Finančním analytickým útvarům Ministerstva financí (dále jen „FAÚ“) a k plnění oznamovací povinnosti podle zvláštního zákona⁹⁾;
- k) odpovědným zaměstnancem zaměstnanec banky, který se s ohledem na své pracovní zařazení účastní procesu zjišťování a vyhodnocování rizikových faktorů klienta a znaků podezřelého obchodu,
- l) privátním bankovníctvím provádění obchodů s fyzickými osobami založené na individuálním přístupu ke klientovi; tyto služby banka poskytuje pouze takovým klientům, kteří splňují zvláštní, bankou stanovené podmínky,
- m) korespondentskou bankou zahraniční banka, jejímž prostřednictvím banka provádí platby do zahraničí anebo jejímž prostřednictvím přijímá platby ze zahraničí.

§ 3

Identifikace klienta

- (1) Banka provádí identifikaci klienta způsobem stanoveným zvláštním zákonem¹⁰⁾.
- (2) Kromě povinností podle odstavce 1 banka zejména:
  - a) zjišťuje a uchovává o klientovi takové informace, které jí umožní vyhodnocovat, zda se jedná o rizikového klienta,
  - b) zjišťuje při zřizování účtu klienta účel jeho zřízení, předpokládaný pohyb finančních prostředků na tomto účtu, skutečnost, zda je klient v zaměstnaneckém poměru, a je-li účet zřizován pro podnikatelské účely, potom také předmět činnosti klienta,
  - c) zjišťuje v bankou stanovených případech původ finančních prostředků klienta,
  - d) podle možností zjišťuje před uzavřením smlouvy s klientem důvod ukončení smluvního vztahu klienta s jinou bankou, pokud má podezření, že by klient mohl za trvání smluvního vztahu legalizovat výnosy z trestné činnosti,
  - e) v průběhu trvání smluvního vztahu kontroluje platnost a úplnost údajů, které jsou o klientovi evidovány podle tohoto opatření, a provádí jejich aktualizaci,
  - f) věnuje zvýšenou pozornost všem složitým, neobvykle rozsáhlým obchodům klienta, a to jak z hlediska jejich výše, tak i počtu účastníků, a obchodům neobvyklého charakteru, které nemají zjevný ekonomický anebo právní důvod,
  - g) věnuje zvýšenou pozornost obchodům prováděným v oblasti privátního bankovníctví; banka v této oblasti postupuje tak, že uzavření smlouvy s novým klientem podléhá předchozímu schválení alespoň jedním zaměstnancem banky, jehož funkční zařazení je o úroveň vyšší, než je funkční zařazení zaměstnance nebo zaměstnanců banky navrhuje uzavření smlouvy s klientem,
  - h) věnuje zvýšenou pozornost obchodům prováděným na účet osob, které vykonávají významné veřejné funkce; banka vymeze vnitřním předpisem, které veřejné funkce považuje za významné,

⁷⁾ § 1 odst. 5 zákona č. 61/1996 Sb.

⁸⁾ § 9 odst. 1 zákona č. 61/1996 Sb.

⁹⁾ § 4 zákona č. 61/1996 Sb.

¹⁰⁾ § 1 odst. 3 a § 2 zákona č. 61/1996 Sb.

- i) při provádění obchodů s využitím technologií, kdy nedochází k přímému kontaktu s klientem, banka vytvoří a uplatňuje takové postupy, které prokazují, že obchod provádí s již identifikovaným klientem.

§ 4

Politika přijatelnosti klienta

- (1) Banka stanoví politiku přijatelnosti klienta, v níž s ohledem na rizikové faktory:
  - a) provádí kategorizaci klientů¹¹⁾,
  - b) zakotví podmínky, při jejichž splnění banka nenaváže s klientem smluvní vztah nebo již existující smluvní vztah s klientem zruší.
- (2) Banka dále stanoví postupy:
  - a) pro zjišťování rizikových faktorů u nových klientů banky,
  - b) pro průběžné zjišťování rizikových faktorů během trvání smluvního vztahu s klientem,
    - a
  - c) které uplatňuje vůči rizikovým klientům.
- (3) Politiku přijatelnosti klienta schvaluje představenstvo banky.
- (4) Banka k zabezpečení řádného uplatňování zásad „Poznej svého klienta“ dále:
  - a) spolupracuje pouze s takovými korespondentskými bankami:
    1. které aplikují pravidla boje proti legalizaci výnosů a financování terorismu,
    2. které mají zapsané sídlo a skutečné sídlo ve stejném státě a
    3. jejichž obchodní aktivity zná;
  - b) vyžaduje, aby třetí osoby jednající jménem banky, pokud je banka používá k nabízení svých služeb a produktů, uplatňovaly zásady „Poznej svého klienta“ ve stejném rozsahu jako banka a provádí kontrolu jejich uplatňování těmito osobami,
  - c) vyžaduje, aby osoby, vůči nimž je osobou ovládající, uplatňovaly zásady „Poznej svého klienta“ ve stejném rozsahu jako banka, nebrání-li tomu právní řád země původu takových osob; banka provádí kontrolu uplatňování zásad „Poznej svého klienta“ jí ovládanými osobami;

§ 5

Vyhodnocování podezřelých obchodů

- (1) Pro dosažení účelu tohoto opatření banka:
  - a) vymezí pravomoci a odpovědnost útvarů a odpovědných zaměstnanců při plnění úkolů, jež pro ně vyplývají z požadavků stanovených zvláštními právními předpisy¹²⁾ a tímto opatřením z hlediska jejich funkčního zařazení,
  - b) po zjištění rizikového faktoru vyhodnocuje, zda se nejedná o podezřelý obchod.

¹¹⁾ viz např. materiál Basilejského výboru pro bankovní dohled „Customer due diligence for banks“

¹²⁾ Např.: zákon č. 61/1996 Sb.,
zákon č. 98/2000 Sb.,
zákon č. 48/2000 Sb.,
nařízení vlády č. 164/2000 Sb.,
nařízení vlády č. 327/2001 Sb.

- (2) Pokud odpovědný zaměstnanec při vyhodnocování obchodu zjistí rizikový faktor a pokud má podezření, že se jedná o podezřelý obchod, pak:
  - a) vypracuje interní hlášení o podezřelém obchodu (dále jen „interní hlášení“) a zašle jej ve lhůtě stanovené systémem vnitřních zásad pověřenému zaměstnanci k dalšímu posouzení,
  - b) navrhne v interním hlášení odklad splnění příkazu, pokud by bezodkladným splněním příkazu mohlo být zmařeno nebo podstatně ztíženo zajištění výnosu.
- (3) Interní hlášení musí obsahovat takové údaje o klientovi a jeho obchodech, které pověřenému zaměstnanci umožní vyhodnotit, zda se jedná o podezřelý obchod.
- (4) Interní hlášení nemusí být vypracováno v případě, že pověřený zaměstnanec vyhodnocuje podezřelý obchod na základě informací, které sám zjistil.
- (5) Vyhodnotí-li pověřený zaměstnanec obchod jako podezřelý, plní oznamovací povinnost podle zvláštního zákona⁹⁾.
- (6) Po oznámení podezřelého obchodu FAÚ banka:
  - a) uplatňuje vůči klientovi, jehož obchod byl oznámen FAÚ, postup stanovený vnitřním předpisem a
  - b) zabezpečí, aby odpovědným zaměstnancům bylo sděleno, že klient, jehož obchod byl oznámen FAÚ, je rizikový klient.
- (7) Banka eviduje a uchovává oznámení o podezřelém obchodu a interní hlášení o obchodech, které nebyly oznámeny FAÚ, po dobu stanovenou zvláštním zákonem¹³⁾.

§ 6

Informační systém banky

- (1) Informační systém banky¹⁴⁾ musí umožňovat zjišťování, sledování a vyhodnocování informací potřebných
  - a) pro dosažení účelu zvláštního zákona¹⁵⁾ a
  - b) pro splnění požadavků stanovených tímto opatřením.
- (2) Odpovědní zaměstnanci a pověřený zaměstnanec musí mít odpovídající přístup k informacím obsaženým v informačním systému banky umožňující jejich efektivní využití pro vyhodnocování podezřelých obchodů.

§ 7

Povinnosti pověřeného zaměstnance

- (1) Pověřený zaměstnanec jednou ročně předloží představenstvu a dozorčí radě banky, v případě pobočky zahraniční banky vedoucímu pobočky zahraniční banky, zprávu

---

¹³⁾ § 3 zákona č. 61/1996 Sb.

¹⁴⁾ § 7 Opatření České národní banky č. 12 ze dne 11. prosince 2002, k vnitřnímu řídicímu a kontrolnímu systému banky

¹⁵⁾ zákon č. 61/1996 Sb

hodnotící činnost banky v oblasti prevence proti legalizaci výnosů. Ve zprávě zejména zhodnotí, zda banka dodržela všechna ustanovení zvláštního zákona¹⁵⁾ a tohoto opatření, zda jsou opatření v oblasti prevence proti legalizaci výnosů účinná, jaké nedostatky v systému prevence proti legalizaci výnosů byly v posledním ročním období zjištěny a jaká rizika z toho pro banku mohou plynout. V případě zjištěných nedostatků uvede ve zprávě návrh opatření na zlepšení systému prevence legalizace výnosů z trestné činnosti. Dále ve zprávě uvede statistická data o interních hlášeních a oznámeních o podezřelých obchodech. Tato data rozčlení podle organizační struktury nebo podle obchodních činností banky s ohledem na územní členění.

- (2) Pověřený zaměstnanec nesmí být odpovědný za uzavírání a vypořádávání obchodů a zároveň musí být organizačně oddělen od útvaru vnitřního auditu.

§ 8

Systém školení

- (1) Banka v souladu se zvláštním zákonem¹⁵⁾ propracuje systém školení odpovědných zaměstnanců a osob, které se na základě jiné než pracovní smlouvy podílejí na předmětu činnosti banky, s ohledem na jejich pravomoc a odpovědnost v oblasti boje proti legalizaci výnosů. Při zjištění nejnovějších poznatků z oblasti prevence proti legalizaci výnosů banka s těmito poznatky tyto osoby vhodným způsobem seznámí. Banka průběžně ověřuje znalosti odpovědných zaměstnanců a osob, které se na základě jiné než pracovní smlouvy podílejí na předmětu činnosti banky, z problematiky legalizace výnosů.
- (2) Banka vede evidenci o účasti a obsahu uskutečněných školení a o výsledcích ověření znalostí podle odstavce 1 nejméně po dobu pěti let.

§ 9

Závěrečná ustanovení

- (1) Banka upraví své vnitřní předpisy v souladu s tímto opatřením nejpozději do 31. prosince 2003 tak, aby mohla účinným způsobem uplatňovat zásady v něm obsažené, při respektování požadavků stanovených zvláštním zákonem¹⁶⁾.
- (2) Banka průběžně aktualizuje vnitřní předpisy, zdokonaluje informační systém banky, systém školení zaměstnanců a vnitřní řídicí a kontrolní systém tak, aby postihovaly nejnovější poznatky z problematiky legalizace výnosů a aplikace zásad „Poznej svého klienta“.
- (3) Banka průběžně zdokonaluje svůj informační systém tak, aby splňoval požadavky stanovené tímto opatřením nejpozději do 31. prosince 2004.

---

¹⁶⁾ zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

§ 10
Účinnost

Toto opatření nabývá účinnosti dnem 1. října 2003.

Guvernér
doc. Ing. Tůma, CSc. v.r.

Sekce bankovní regulace
Odpovědný zaměstnanec:
Mgr. Dřevínek, tel.:2 2441 3175